

רבי שמעון במערה – על פי חזקוני הקדוש

לימוד לכבודו של רשב"י

(34) זהר חדש פרשת כי תבא מאמר הבטחות ונחמות שבקללות דמשנה תורה

רבי שמעון בן יוחאי, אול ליה וערק למדברא דלוד, ואתגניז בחד מערתא, הוא ורבי אלעזר בריה. אתרחיש לון ניסא, ונפק להו חד חרובא, וחד מעיינא דמייא. אכלי מההוא חרובא, ושתאן מאינן מין. הוה אליהו ז"ל, אתי לון בכל יומא תרי זמני, ואוליף לון. ולא ידע אינש בהו:

יומא חד הוו חכימייא בבי מדרשא שואלין, ואמרין, קללות שבתורת כהנים, אינן כנגד בית ראשון. קללות שבמשנה תורה כנגד בית שני וגלות אחרון. בקללות שבתורת כהנים, אית בהו הבטחות, וחביבו דקב"ה לישראל. דכתיב, וזכרתי את בריתי יעקב וגו'. וכתיב ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם. קללות שבמשנה תורה, לית בהו הבטחות, ולית בהו נחמה כלל, כמה דכתיב בקללות קדמאין. ולא הוו ידעי:

קם רבי יהודה בר אלעאי ואמר, חבל כל גריעותא דבר יוחאי, ולית מאן דידע מניה. ואלו ידעי, לית רשו לגלאה ליה:

ר' יוסי ב"ר יהודה, קם יומא חד בצפרא, חמי כל אינן עופין דאינן הוו טאסן, ושפנינא חדא אזלא בתרייהו. דם על רגליו ואמר, שפנינא, שפנינא מהימנא, מיומא טופנא דיוקנא דעמא קדישא, לך יאות ולך נאה, זיל ועביד לי שליחותא חדא לבר יוחאי, באתר דאיהו תמן:

אסתחרא ההוא שפנינא וקמת קמיה. כתב פתקא חדא, ואמר מה דאמר. וקמת שפנינא ונטלת בפומה, ואזלת לגביה דר"ש, ושויאת ליה בכנפא. אסתכל בההוא פתקא, ובכה, הוא ורבי אלעזר בריה. ואמר, בכינא על פרישותנא מן חבריא, ובכינא על מלין אלין, דלא אתגליין להו, מה יעבדון דרי בתראי, אי ישגיחון בהאי:

אדהכי, אתא אליהו ז"ל, חמי דבכי, אמר בשליחותא אחרא הוינא זמין, השתא, ושדרני קב"ה לשככא דמעין. אי רבי, אי רבי, לא הוה אצטריך השתא לגלאה לצדיקייא מלין אלין:

אבל כך אמר קב"ה, בקללות קדמאין אית ל"ב קראי, וכלהו לקביל דבילי דאורייתא. בקללות בתראי אית בהו נ"ג קראי, לקביל פרשיין ואורחין דאורייתא:

בגלות קדמאה דבית ראשון, עברו ישראל אינן שבילין סתימין דסתרא, אתגלי חובייהו, ואתגלי קיצא דילהון, ונחמתא ואבטחותא דילהון. בגלות בתראה דבית שני, עברו ישראל ג"ן פרשיות אורחין דאתגליין, אסתים חובייהו, ואסתים קיצייהו, ולא כתיב בהו הבטחות ונחמות:

אדהכי, עבר חד רוחא, ואפריש לון, וסליק אליהו גו גלגלא דנורא, ואשתאר רבי שמעון, ובכי, ואדמוך אפיתחא דמערתא, אדהכי, אתא אליהו ז"ל, אמר, קום רבי שמעון אתער משנתך, זכאה חולקך, דקב"ה בעי ביקרך. כל הבטחות ונחמות דישראל, בהני קללות כתיבי:

פוק וחזי, מלכא דרחים לבריה, ואע"ג דלטייה ואלקיייה, רחימו דמעוי עליה. כד אחזי רוגזא תקיף, כדן רחמנותא עליה, כך קב"ה, אע"ג דלייט, מלוי ברחימו. אתכזיין באתגלייא לוטין, ואינן טבוון סגיאן, בגין דאלין קללות ברחימו הוו. מה דלא הוה כן באינן קדמאין, דכלהו הוו בדינא תקיף:

באלין אית דינא ורחימו, כאבאא דרחים על בריה, ורצועה דמלקיותא נקיט בידיה, עביד נהימו סגיא, וקלין רברבין. ומלקיותא כלילין ברחמי:

וקשיא מכל אינון קללות, דא הוא דכתיב, גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה יעלם ה' עליך עד השמדך. הכא אינון הבטחות דאבא על בריה, בריחמו סגי. יעלה לא כתיב, אלא יעלם, יכבש לון, ויכסי לון בנוקבא דדוכתייהו, דלא יפקון לבר, ויהון כבושין ומכוסין בנוקבייהו:

עד השמדך, מה דלא יהי לעלם ולעלמי עלמייא, דהא אומי קב"ה, דלא ישיצי ית ישראל לעלם ולעלמי עלמין, ודוכרניהון יהי קיים תדירא. דכתיב, כן יעמוד זרעכם ושמכם. וכתיב, כה אמר ה' אם ימדו שמים מלמעלה כו':

והואיל ובאומאה איהו דלא ישתיצון ישראל, זמינא דיהון כל מכתשין ומרעין טמירין ומכוסין, דלא יפקון לבר לאבאשא לון, עד זימנא דישתיצון מן עלמא, מה דלא יהא לעלם ולעלמי עלמין:

סופא דכולהון וסיומא דילהון, והשיבך ה' מצרים באניות בדרך אשר אמרתי לך לא תוסיף עוד לראותה והתמכרתם שם לאויביך לעבדים ולשפחות ואין קונה. הכא הבטחות ונחמות, דזמין קב"ה למעבד לישראל בסוף יומיא. והשיבך ה' מצרים באניות, אבטחותא לאתבא ולמעבד נסין ואתין דעבד קב"ה במצרים, ביומין קדמאין. כד"א כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות:

באניות, הכא איהו, כמה דאמרת, דאת דריש בעניות, שתכלה פרוטה מן הכיס. אבל, זמינן כל בני עלמא למיתי עלייהו דישראל על ספינן דימא, ויחשבון לשיצאה לון מן עלמא, וכלהו טביעין גו ימא, כמה דעבד ביומין קדמאין:

ותמן איהו חדוה סגיא. כתיב הכא באניות, וכתיב התם באניות רנתם. מה להלן רנה אף כאן רנה:

בדרך אשר אמרתי לך. מן יומא דאתברי עלמא, לא גלי גבורתיה קב"ה לאתחזאה בעלמא, ושעתא דרעותא, אלא בההוא דרך. כי כאשר ראיתם את מצרים, באותו דרך, ובההוא גוונא יעביד לך:

דהא לבתר מכל שאר סטרין יתכנשון עלייהו דישראל, ויחשבון ישראל, דבזמנא דא יתאבדון, ואינון זבינין לבעלי דבביהון, הה"ד והתמכרתם שם. ונמכרתם לא כתיב, אלא והתמכרתם, בלבכון תחשבון דאתון זבינין, ולא הכי, דהא ואין קונה כתיב, ולית מאן דיכיל לשלטאה עלייהו:

וכל דא, לסוף יומיא. ותלייא כולא בתיובתא. וכולא סתים. כמה דכתיב, למען תשכילו את כל אשר תעשון. מאן דאית ליה לבא, יסתכל וידע לאתבא למאריה:

אמר ליה ר' שמעון, באן אתר אתגלייא פירקנא דישראל בהני קללות. אמר, אשגח ודייק, דוכתא בישא מכלהו, תמן הוי:

אשגח ודייק ואשכח, דכתיב, והיו חייך תלויים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחיך. ואע"ג דידיעי חבריא זמן, אינון חיים, תלוין קמן וספיקן. ועיקרא איהו ויצובן מלין:

כתב פתקא לעידן רמשא, ושויה בפום שפנינא, ואזלת לגביה דרבי יוסי, דהוה בדוכתיה, ועינוי מחכאן. כיון דחמא לה, אמר, שפנינא. כמה את מהימנא מכל עופא דשמיא, קרא עליה, ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה:

נטל פתקא, ועאל לגבי חברייא, ואחמי לון. וסחי לון עובדא, תוהו. בכה רבי יהודה ואמר, ווי, אע"ג דלא ידעינן ליה, מקום שיפול העץ שם יהוא. אתר דבר יוחאי תמן, חברייא בהדיה, ומתערין מניה ואולפין מניה:

זכאה נפשיה דבר יוחאי, דקב"ה עביד עמיה נסין, ואיהו גזיר, וקב"ה מקיים. ועתיד למהוי רישא לצדיקייא, דיתבי בגנתא דעדן. ויקבל אפי שכינתא, ויחמי לקב"ה, וישתעשע עם צדיקייא, ויימא להו, באו נשתחוו ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו.